

gyűjtő; Károly Angéla

gyűjtés ideje: 2005

Tartalok: 1. Mafolla bővítéshely
bevitelése

Teljesítés: 5 lap

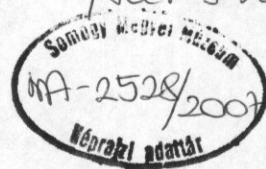
LOGIC

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Földrajzi mutató; Károly / Elena
számát; XV/B

Az előadás elhangzott: V. Nemzetközi Wöhrer Konferencia - Adattár-
célja, Jelenes 2005. aug. 26-28.
Megjelent: Tradíció - Divat / Konferencia Értékben / Jelenes 2006.

A Motolla Szövőműhely bemutatása

Köszönjük a megtisztelő felkérést, mely amatőr alkotóközösségünk számára lehetőséget nyújt hazánk egyik legrangosabb szakmai konferenciáján a bemutatkozásra.

Szilágyi úr szavaival élve a lelkes butuskák kategóriájába tartozunk, amit szívesen fel is vállalunk, hiszen rengeteg tanulni valónk van még, sok ismeretlen vár bennünket, és lelkesedés nélkül nehezen érhetnénk el őket.

Ahhoz, hogy önmagunkról beszéljek, munkánkat felvázoljam, előljáróban el kell mondanom néhány szót a műhely vezetőjéről is.

A meghívóban megjelenttől eltérően nem vagyok diplomás, végzett iparművész. Textiltervező is csak nagy jóindulattal egy bizonyos értelemben véve. Egy átlagos polgári foglalkozást végző kétgyermekes családayaként vezetem a Motolla Szövőműhelyt, így aztán ebben a tekintetben egyformák vagyunk a tanítványaimmal. Hasonló helyzetekben, mindennapi problémákkal, örömeikkel, közel azonos idővel és energiával rendelkezünk. Talán ez lehet az egyik oka, hogy társak, alkotótársai vagyunk egymásnak.

1988. óta minden számomra elérhető lehetőséget megragadtam a szövés tanulására, az ismeretszerzésre, erre sarkallom és segítem tanítványaimat is.

Továbbá ki kell jelentenem, hogy nem vagyok a klasszikus értelemben vett diplomás pedagógus, ennek ellenére 1996. óta adhatom át tudásomat másoknak, ami nagyon jó érzés.

Azért remélem népi iparművészként, népművészet ifjú mestereként, valamint a szövés tanításához szükséges alap, közép, felsőfokú bizonyítványok birtokában megfelelően biztosíthatom szövőműhelyünk szakmai munkájának alapjait.

A Motolla Szövőműhely 2000-ben alakult, azóta működik a Somogy Megyei Népművészeti Egyesület keretén belül. A Somogy Megyei Művelődési Központ épületében hetente egy alkalommal tartunk műhelynapot.

A műhely nyitott mindenki számára, aki azonosulni tud annak szellemiségével, akár kezdő, akár haladó szövő. Itt lehetőség nyílik arra, hogy ne csak a kivitelezésig jusson el az érdeklődő, hanem az alapok elsajátítása mellett szerezzen minél szélesebb körű szakmai ismereteket, és élményekben gazdagodjon, ami elengedhetetlen e tevékenységhez.

Szakmai fejlődésünk érdekében évek óta szervezünk előadásokat havonta egy-egy szombat délelőtt a legkülönbözőbb témákban. Számos neves iparművészt, néprajzkutatót, restaurátort, művészettörténészt invitálunk Kaposvárra (mint Bakay Erzsébet, Borbély Jolán, Flórián Mária, Lőrincz Etel, Lőrincz V. Gabi, Mátéfy György, Szittner Andrea, Tompos Lilla és sorolhatnánk).

Színvonalas, élmény gazdag előadásokat tartanak, magas szintű, széleskörű ismereteket nyújtva számunkra. Sokan közülük visszajáró előadók, ami jelzi, hogy szívesen jönnek hozzánk, osztják meg velünk társaságukat, adják át tudásukat.

Évente egy-egy alkalommal szervezünk szakmai kirándulást a magyar nyelvterület múzeumaiba azok szöttek gyűjteményeinek megismerése céljából. Szakértő muzeológusok vezetésével van mód ilyenkor a raktári anyagok megtekintésére is (pl: Begovác Rózsával a pécsi Néprajzi Múzeumban, V. Szathmáry Ibolyával a debreceni Déri Múzeumban, L. Kapitány Orsolyával a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban stb.).

Nyaranta egyhetes alkotótábort szervezünk, mely gyakorlati ismereteink csiszolását, tudásunk bővítését szolgálja. Ha tehetjük más műhelyekbe is ellátogatunk, ahol rengeteg új inspirációt szerezhethetünk, ötleteket meríthetünk, más és más arcát ismerhetjük meg a mesterségnek. Ilyen például Galánfiné Schmidt Teréz által vezetett nádudvari szövőműhely. Nagyszerű érzés alkotótársakat, barátokat találni, „közös hangon egy nyelvet beszélni”.

Megjelenünk szakmai rendezvényeken, konferenciákon, pályázatokon, kiállításokon, játszóházakban, mesterség bemutatókon, rendszeresen zsűriztetjük munkáinkat, részt veszünk a Mesterségek Ünnepén a somogyi sátrak egyikében.

Évek óta folyamatosan pályázatokat írunk, hiszen nem elég mindenhez a jó szándék és az igyekezet. Nem elhanyagolható munka a pénz előteremtése, melyet céljaink megvalósítása érdekében végzünk. Csoportunk önszerveződő, a klasszikus értelemben véve nem szerepel egy intézmény költségvetésében sem.

Úgy gondoljuk, hogy dolgozni jó minőségű alapanyagokból, és jó minőségű eszközökkel lehet. Az anyagok tekintetében nem ragaszkodunk szigorúan egy bizonyos termékfajtahoz, szívesen kipróbálunk és használunk minél többféle alapanyagot.

Az országban számos fonalkészítőtől, gyártótól vásárolunk szőnivalót. Természetesen nagyszerű dolog saját kézzel font fonalat használni, főleg ha azt mi magunk festjük ízlés szerint, ez esetünkben sajnos nem számottevő az idő és a lehetőségek korlátai miatt, de szívesen próbálkozunk.

Az egyszerű szövőeszközök, mint a szádfa, a kártya, vagy a karmantyúfa mellett különböző méretű szövőkeretek, valamint kétnyüstös, négynyüstös, hatlábítás szövőszékek állnak rendelkezésünkre a műhelyben.

Ezek jelentős részét pályázati pénzből vásároltuk, de akad olyan parasztszék is, melyet a tulajdonosa használatra kölcsönadott, mondván jobb helyre nem is kerülhetne. Örömeinkre szolgál, hogy munkánk elismeréseként 2004-ben a Békéscsabai Textiles Konferencián jutalomként egy szövőszéket ítéltek a zsűri csoportunknak.

Számunkra nem attól ér többet egy tárgy, nem attól lesz jobb vagy szebb, ha tovább tart az elkészítése, ha szenvedünk a kivitelezéssel, hiszen ez nem is látszik rajta.

Rendkívüli módon tudja azonban motiválni az alkotót, ha viszonylag rövid időn belül látványosan születik a keze közül egy új produktum. Fontos, hogy élvezettel dolgozzunk, a munka végzése pozitív, kellemes élmény legyen. Hozzáteszem számunkra nem az a legfőbb szempont, hogy adott idő alatt minél többet szöjünk, hiszen nem ebből kell megélnünk.

A lényeg a minőség, nem a mennyiség, hiszen ez látszik a kész darabokon.

Évek óta nagyban hozzájárul eredményes munkánkhoz az a technikai segítség, melyet Lőrincz Péter szövőszékkészítő mestertől kapunk, aki nemcsak készíti, hanem használni is tudja eszközeit. Így ha tetszik, egy kicsit a mi fejünkkel is gondolkodik, ötleteivel, újításával, kísérleteivel sokszor „a kezünk alá dolgozik”, megkönnyíti munkánkat, vagy éppen új lehetőségeket nyújt számunkra.

Szövőeszközeink alkalmasak gyapjú- és rongyszőnyegek, különféle nyüsthímes szövetek, illetve finomabb pamut-, len-, kendervásznak készítésére akár lakástextilekről, akár viseleti darabokról legyen szó.

Olyan technikákat is elsajátíthatnak alkotóink, melyekhez nem szükséges komolyabb szövőeszköz vagy szövőszék, de az elkészült zsinórok, szalagok, pántok szerves részei, kiegészítői, ékességei lehetnek szövött tárgyainknak.

Tagjaink saját szövőeszközökkel is rendelkeznek már otthonaikban. Ennek nagy előnye, hogy a kivitelezés egy részét a műhely falain kívül, a Művelődési Központ nyitva tartásától függetlenül végezhetik alkotóink.

Ahogy már mondtam, a Motolla Szövőműhely egy közösség. Jó hangulatban, értelmesen és hasznosan töltjük szabadidőnket, megosztjuk egymással gondolatainkat, odafigyelünk egymásra. Fontos számunkra, hogy megtalálja mindenki önmagát, saját egyéniségét, megvalósíthassa ötleteit, terveit, önálló alkotóvá válhasson. Ebben segítjük egymást.

Tisztában vagyunk a készítés és az alkotás közötti különbséggel, mindkettő szépségeivel, nehézségeivel.

Számunkra nem negatív jelentésű a szó: másolás, legfőképpen ha az tökéletesen sikerül. Hiszen az szerves része a tanulásnak, elsajátításnak, függetlenül attól, hogy az elmúlt évszázadokban, évezredekben hányan tettek már le az asztalra ugyanolyan szövött darabokat, mint itt és most mi.

Sok esetben egy-egy letisztult, kiforrott – ki tudja hány ezer év alatt csiszolódott szőttest egyszerűen csak lemásolni lehet. Vétek hozzányúlni, változtatni rajta, hiszen úgy szép és tökéletes ahogy van.

Idő kell ahhoz, hogy a megszerzett (technikai, és elméleti) tudást használni tudjunk, egyéni elképzeléseinket az elvárható színvonalon, stílusosan, többlettartalommal adjuk vissza. Van türelmünk végigjárni a lépcsőfokokat, hogy eljussunk a tényleges alkotásig, valami új létrehozásáig.

Fontosnak tartjuk szöttek hagyományaink ismeretét, ápolását és tiszteletben tartását, függetlenül a mai kor és az egyén ízlésétől.

Hisszük és valljuk, hogy nyitottnak kell lenni mindenre, ami e mesterség része, tekintet nélkül alapanyagra, eszközhasználatra, technikai megoldásokra, motívumokra, legyen szó a világ bármely népének szöttek kultúrájáról.

Csak úgy tarthatjuk meg saját kincseinket, ha ismerjük másokét is, észrevevesszük a stíluskülönbségeket, ha tisztában vagyunk ennek súlyával, és ennek tudatában dolgozunk.

Nem feltétlenül az eredeti mustrák, múzeumi darabok mintakincsének és technikai bravúrjainak szigorú másolását, hanem azok alapos ismeretét tartjuk fontosnak (azért ha ebbe a mondatba jobban belegondolunk, ez a tézis csak úgy helytálló, ha egy bizonyos minimális mértékű tényleges kivitelezés van e tudás mögött).

Az alkotók feladata és felelőssége, hogy szöttek kincseink tovább éljenek, megtartva jellegzetes stílusukat, karakterüket, forma- és színhagyományukat.

A fentiek tolmácsolása csak akkor juthat el a szélesebb értelemben vett közönséghez, a tárgyak szemlélőihez, használóihoz, esetleg vásárlóihoz, ha ezek a darabok a mai ember számára is elfogadhatóak, elférnek, és helyet találnak a hétköznapi életben.

Mivel tagjaink olyan emberek, akik a mindennapi munkájuk, családi teendőik mellett készítik szöttekeiket a szövést nem feltétlenül egy túlmisztifikált, csak művészi fokon végezhető tevékenységnek tekintik.

Bárkinek lehet rá ideje, hogy bármilyen neki tetsző, vagy számára izgalmas alapanyagot és eszközt kézbe vegyen, használja fantáziáját, kipróbálja magát.

Minden hétköznapi tevékenységben megtalálhatjuk önmagunkat. Mint ahogyan sok minden más, a szövés is egy hétköznapi tevékenység, gondoljunk arra, hogy több ezer éve végezzük, mondhatni a vérünkben van, csak az elmúlt században szorult ki a mindennapjainkból. Egy hétköznapi példával élve: Mindennap főzünk, de nem a Hiltonban mesterszakácsként. A családjuk mégis minden este jóízűen, boldogan fogyasztja el a közös vacsorát.

Minden ember más. Máshogyan érez, máshogyan gondolkodik, mást lát meg az alapanyagból, így aztán senki nem tud olyat kitalálni vagy produkálni, mint amire csak mi magunk vagyunk képesek.

Az alkotás öröm. Létrehozni valamit mindig felemelő érzés, és ezt minél több embernek meg kell tapasztalnia, hiszen ezáltal is lehet boldog és egyben önmagával elégedett. Talán ez is egy a sok közül, ami feladatunk az életben.

Örömet szerezni másoknak, szeretetünket kifejezni azzal tudunk igazán, ha szívünkből, lelkünkből adunk egy darabot, bármilyen alakot is öltjön a két kezünkkel formálva azt. Legyen szövött párna, ágytakaró, terítő, függöny, vagy bármilyen viselhető, használható, szemet gyönyörködtető tárgy.

Görcsös akarattal, kötöttségekkel nem lehet alkotni, el kell magunkat engedni, elmélyedni, néha nem is mi találunk rá, hanem az ragad magával bennünket.

Szabadon válogathatunk, keresgélhetünk stílusok, kivitelezési módok között; rátalálhatunk a szívünkhöz közel álló, hangulatunkat, ízlésünket leginkább kifejező megoldásokra.

A szélrózsa minden irányába elindulhatunk és utat találhatunk vagy taposhatunk magunknak. Erre biztatunk másokat is.

Azt hiszem e cél megvalósítása nem könnyű, de annál szebb és nemesebb.

A következő amatőr fotók által megpróbáljuk bemutatni azt a folyamatot, hogy hogyan lehet elindulni annak, aki életében először ül szövőeszköz mellé, illetve hogyan lépnek tovább nálunk azok az alkotók, akik már tudnak kivitelezni.

Az alkotók és munkáik bemutatása fotóanyagon: Bálint Angelika, Varga Gáborné (Móni), Krasznainé Dévényi Zsuzsa, Ácsné Piczil Aranka, Kovács Mária, Istvándi Márta, Gábor Jánosné (Jutka), Novák Ferencné (Magdika), Németh Árpádné (Ibolya), Ilyés Gabriella, Szulágyi Tiborné (Szuszu). Műhelyünk tagja Balogh Zsoltné (Betti), fotóanyagon ugyan nem, de a konferencia kiállításán megtekinthető egyik gyönyörű munkája.

Két alkotótársunkat szeretnénk még megemlíteni, egyikük Lancsár Etelka, aki névadónk (keresztanyánk), ugyan nem a műhelyben tanult szőni, de közösségünk tagja, alkotótársunk. Hivatását tekintve textiltechnikus, szabni, varrni is tanít bennünket, ötletgazdag szőttesei mellett egyedi ruháit is láthatjuk kiállításokon, pályázatokon. Ilyen például az előadás alatt általam viselt somogyi viselet ma is hordható feldolgozása.

A szövés kapcsán nagyon sok embertől kaptam és kapok úgy tudást, hogy örömmel, szeretettel adják, szívesen tanítanak. Sokan vannak ma itt közülük.

A mai nap a legjobb alkalom arra, hogy köszönetet mondjak nekik, hiszen nem állhatnék ma itt Önök előtt nélkülük.

A legtöbb köszönetet érdemli az édesanyám, Csapó Sándorné, ő indított el ezen az úton, biztat, segít, a Motolla Szövőműhely sem létezhetne nélküle.

Ma azért nincs itt velünk, hogy én itt lehessek Önökkel. Aki ismeri őt magát, vagy csak a munkáit, tudja ki ő, mit tud, és mit jelent nekünk.

Heves, 2005. augusztus 28.

Csapó Angéla